CZY ABSOLWENCI KIERUNKU ZDROWIE PUBLICZNE SĄ W POLSCE POTRZEBNI?

Bolesław Samoliński

Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Tytułem wstępu..

- **Rokrocznie mury publicznych uczelni opuszcza 1000 magistrów zdrowia publicznego**
- Specjalizację uzyskuje około 60-80 osób rocznie.
- Niestety dla tych grup zawodowych nie zdefiniowane zostały miejsca pracy.

Oczekiwana długość życia u dzieci nowonarodzonych

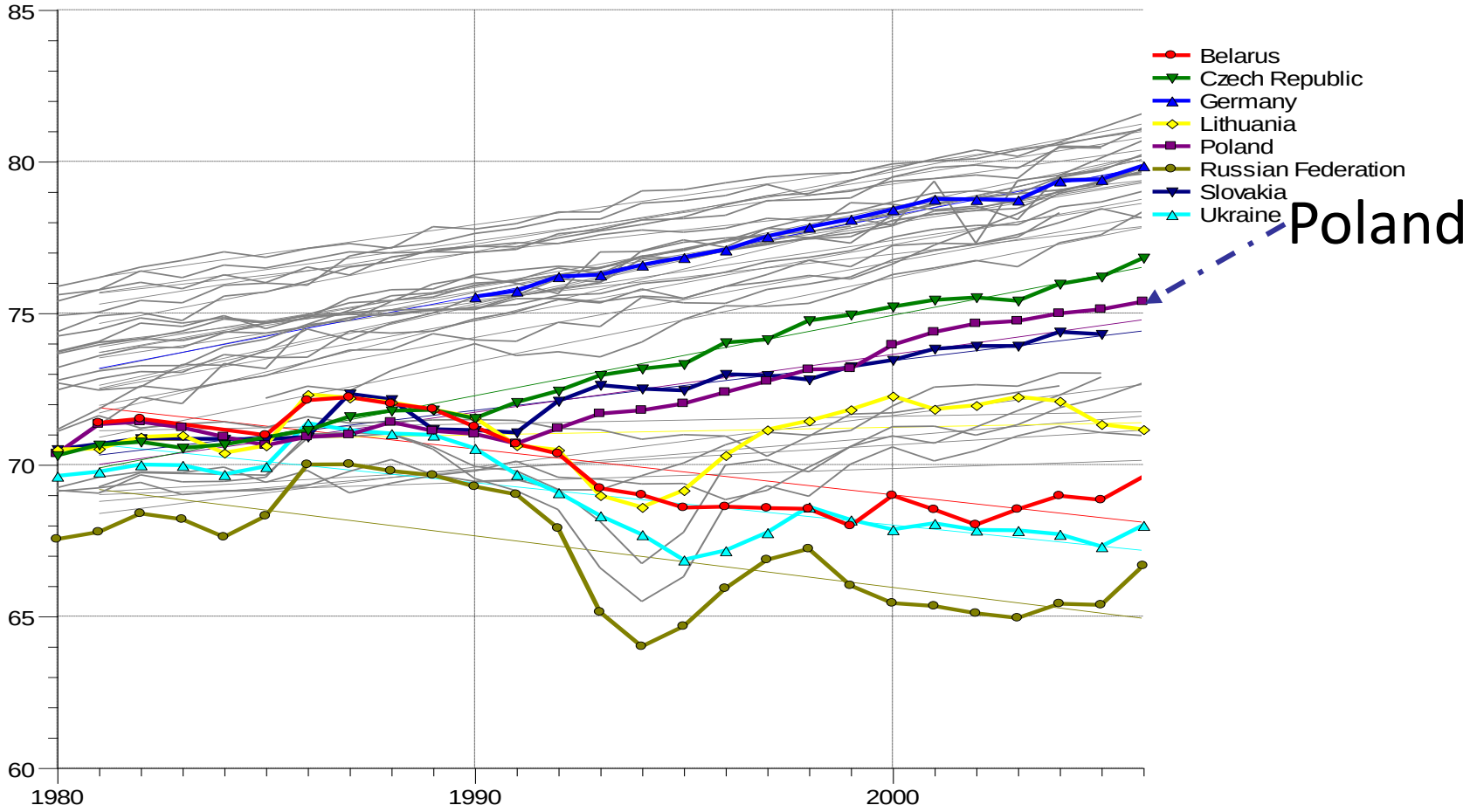

Małgorzata Kacprzak

Zmiany demograficzne w Polsce

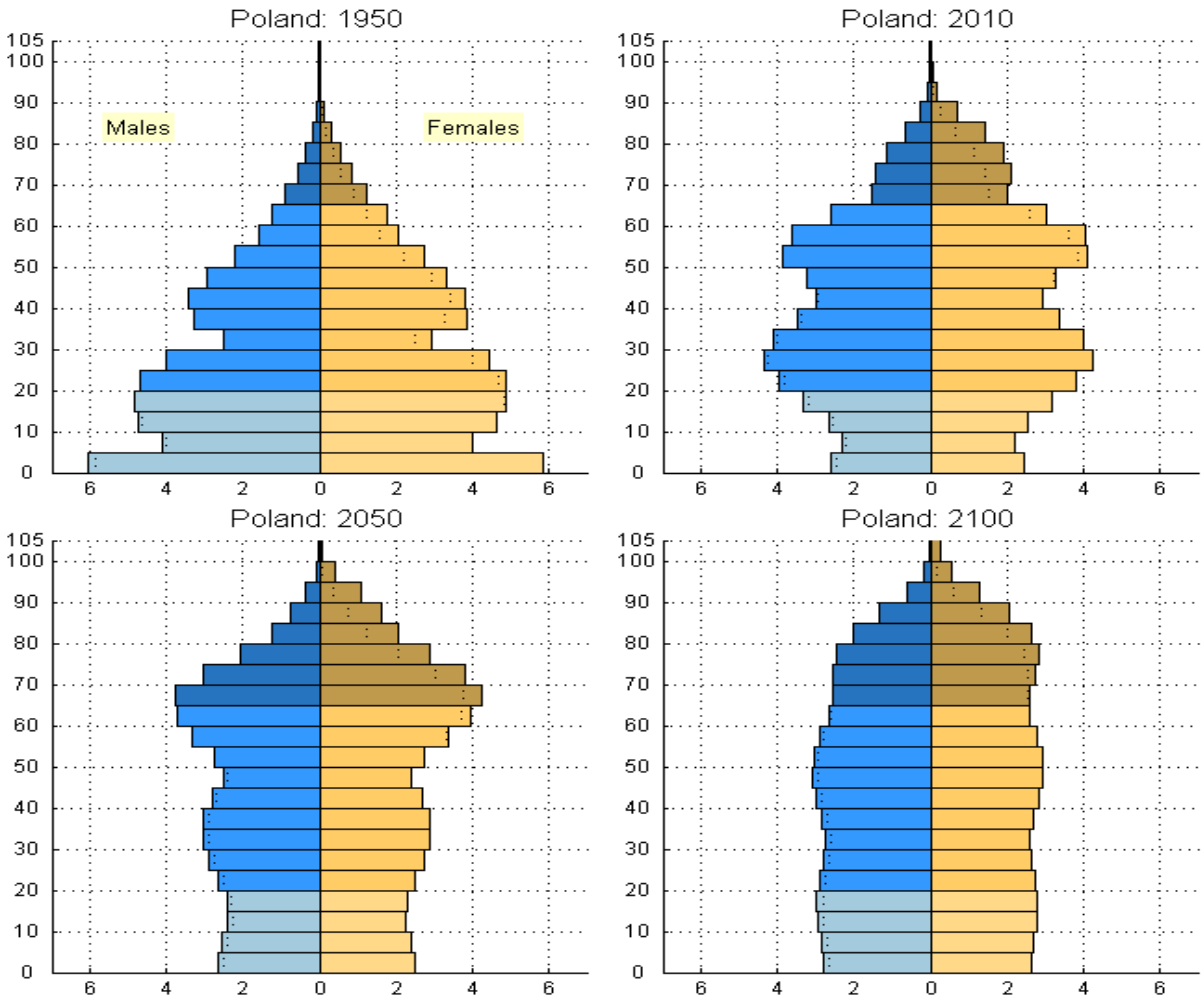

Population structure according to sex (w %)

http://esa.un.org/unpd/wpp/population-pyramids/population-pyramids_percentage.htm

Oczekiwana długość życia w Warszawie

Wilanów – ponad 90 lat u kobiet ,
84 lata u mężczyzn

Praga – ponad 14 lat mniej

autor

Po 70 roku życia na 1 Polaka przypadają średnio 3-4 przewlekłe schorzenia

Struktura ogólna chorobowości w populacji Polski według częstości występowania mierzonej wskaźnikiem chorobowości na 1000 mieszkańców

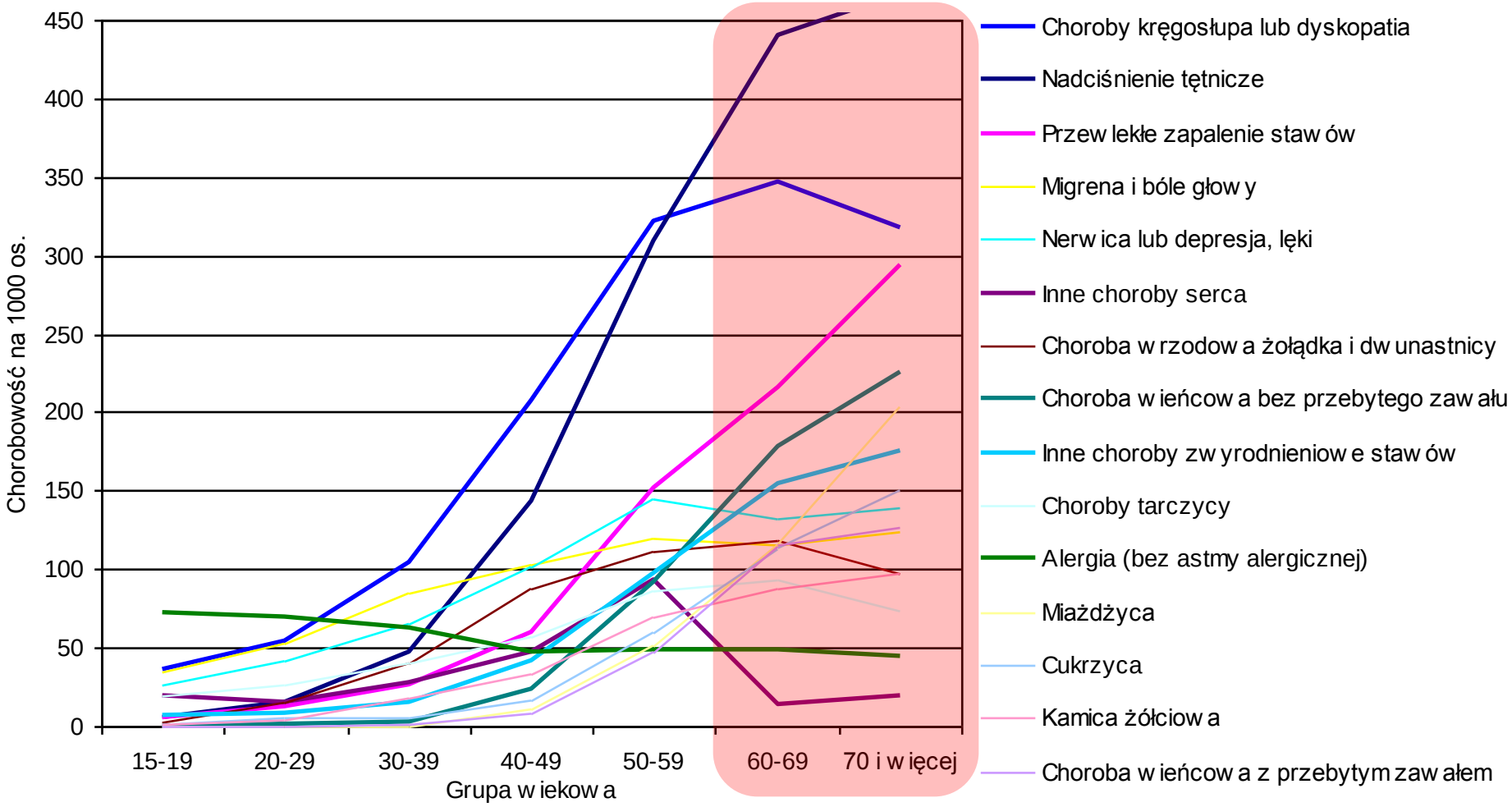

Źródło: Oprac. G. Juszczyk na podst. GUS, Stan zdrowia ludności Polski w 2004 r. Warszawa, 2006

hospitalizacje

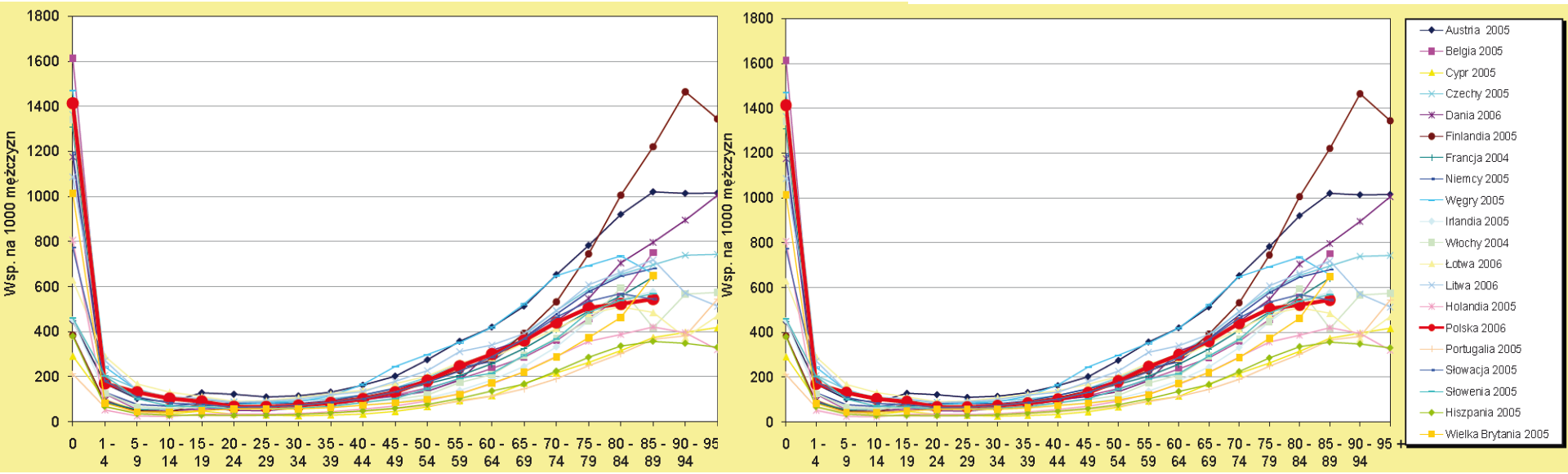

Wojtyniak B., Goryński P. – Sytuacja Zdrowotna Ludności Polski, NIZP – PZH, Warszawa 2008

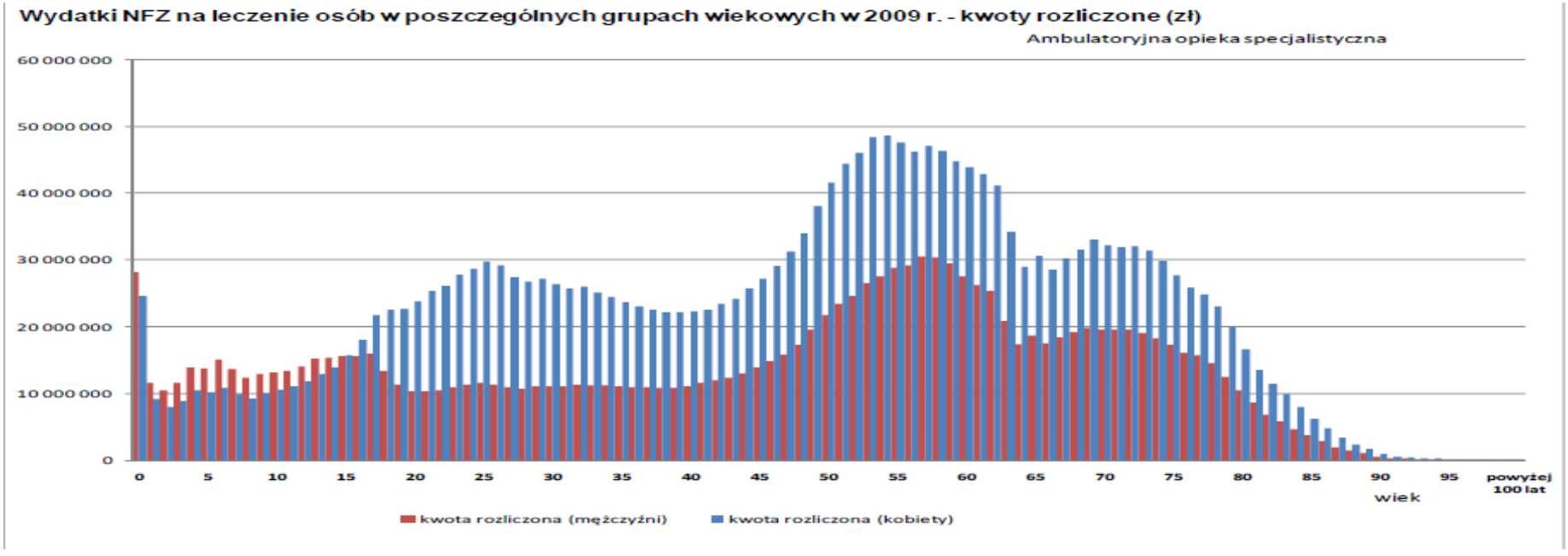
Wydatki NFZ na leczenie osób w poszczególnych grupach wiekowych w 2009 r. - kwoty rozliczone (zł)
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna
60 000 000
50 000 000
40 000 000
30 000 000
20 000 000
10 000 000
0
0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 powyżej 100 lat
wiek
kwota rozliczona (mężczyźni)
kwota rozliczona (kobiety)

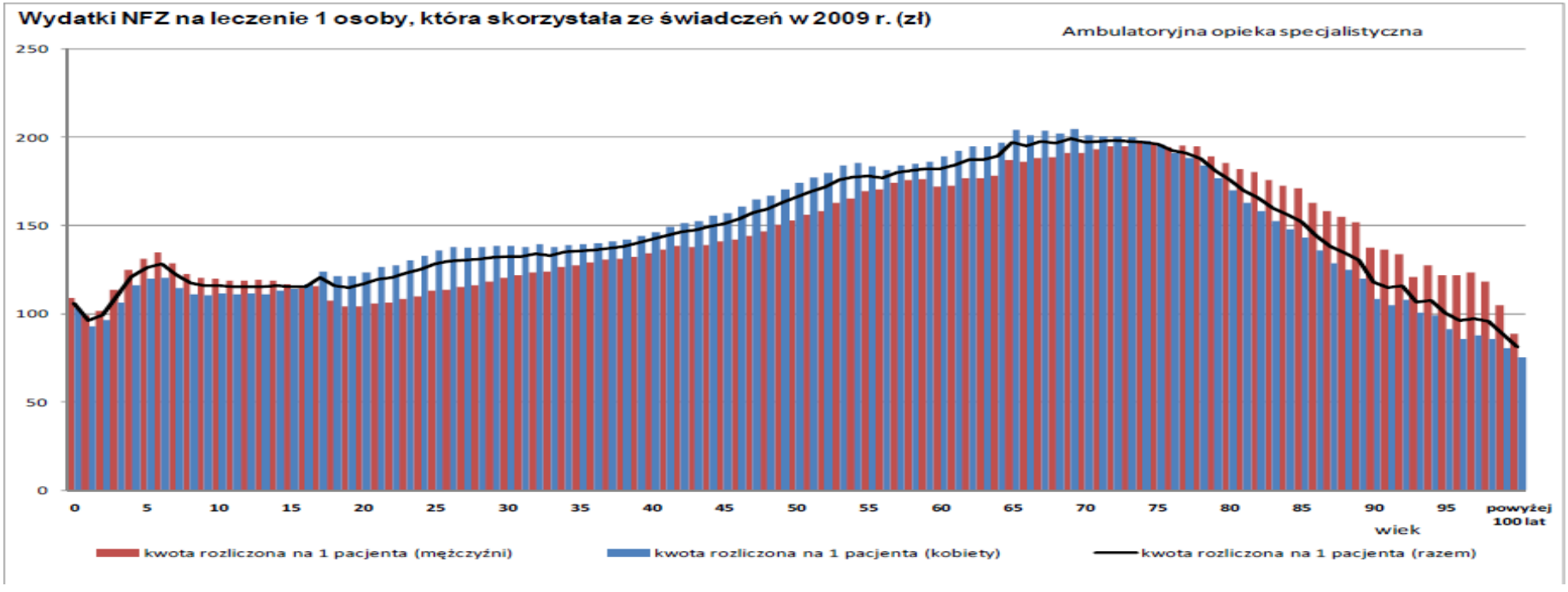
Wydatki NFZ na leczenie 1 osoby, która skorzystała ze świadczeń w 2009 r. (zł)
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna
250
200
150
100
50
0
0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 powyżej 100 lat
wiek
kwota rozliczona na 1 pacjenta (mężczyźni)
kwota rozliczona na 1 pacjenta (kobiety)
kwota rozliczona na 1 pacjenta (razem)

Profil wydatków NFZ na świadczenia opieki zdrowotnej w Polsce na mieszkańca w zależności od wieku w 2011 roku (tys. PLN)

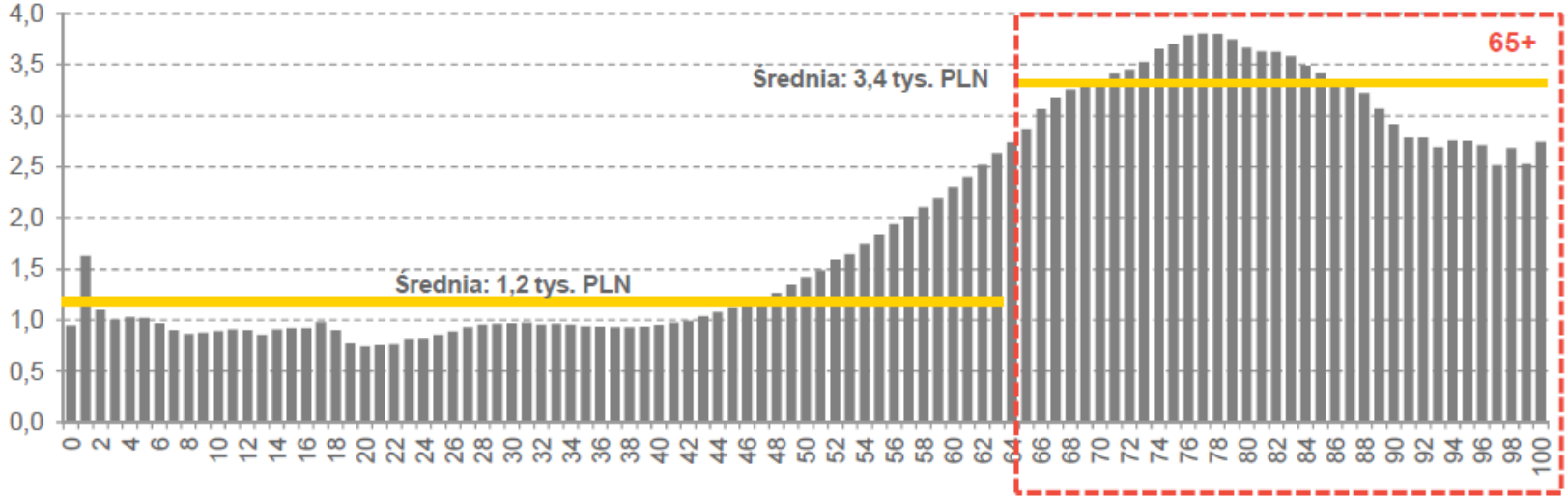

Źródło: Narodowy Fundusz Zdrowia.

Przewlekłe niezakaźne choroby są przyczyną 50 mln zgonów rocznie na świecie, 86% zgonów w Europie

Czynniki ryzyka

- Palenie tytoniu
- Nadużywanie alkoholu
- Brak wysiłku fizycznego
- Niewłaściwa dieta
- Otyłość
- Hałas
- Zanieczyszczenie środowiska
- Chemizacja życia
- Niewłaściwe zachowania higieniczne

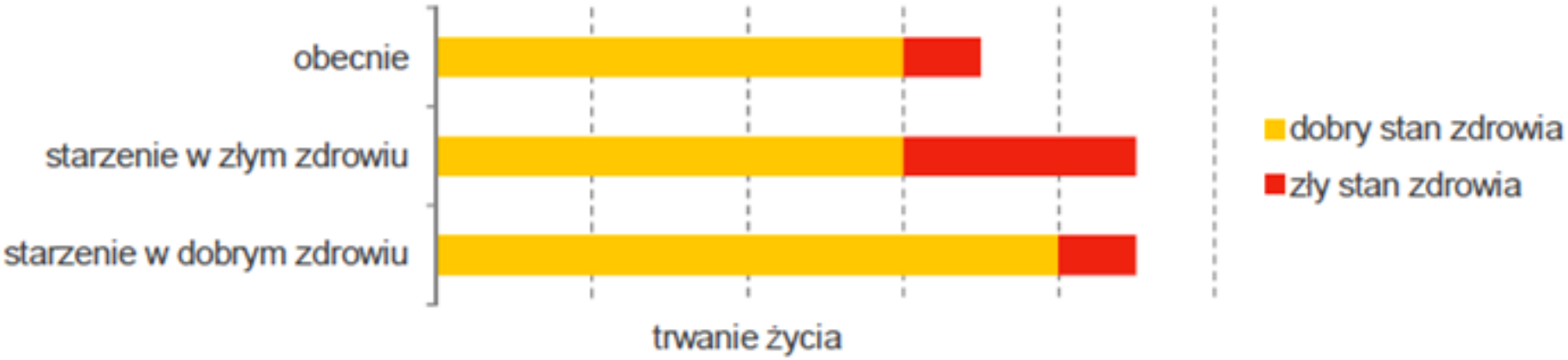
obecnie
starzenie w złym zdrowiu
starzenie w dobrym zdrowiu
trwanie życia
dobry stan zdrowia
zły stan zdrowia

System nadzoru nad zdrowiem i chorobą

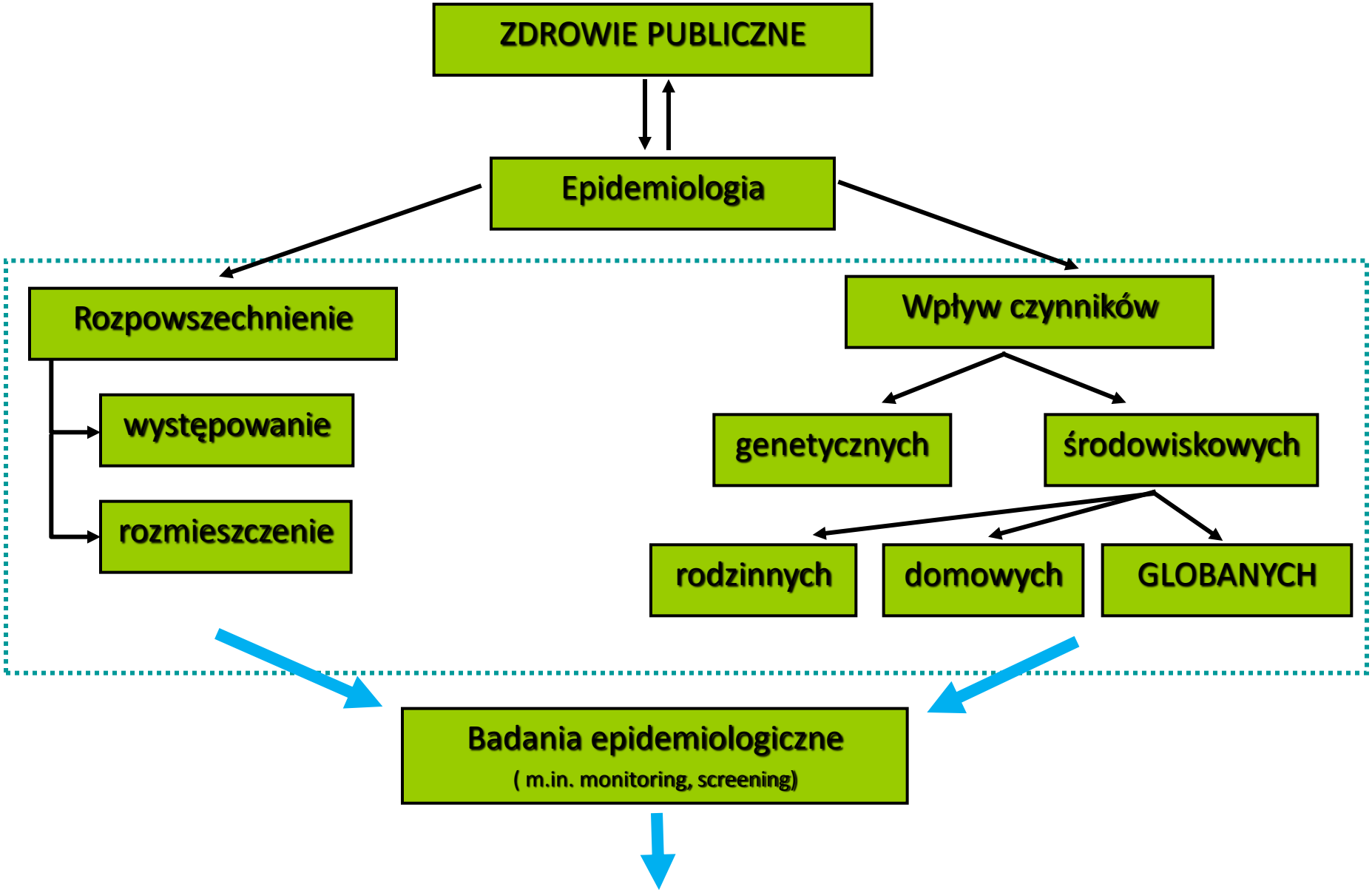

System nadzoru nad zdrowiem i chorobą

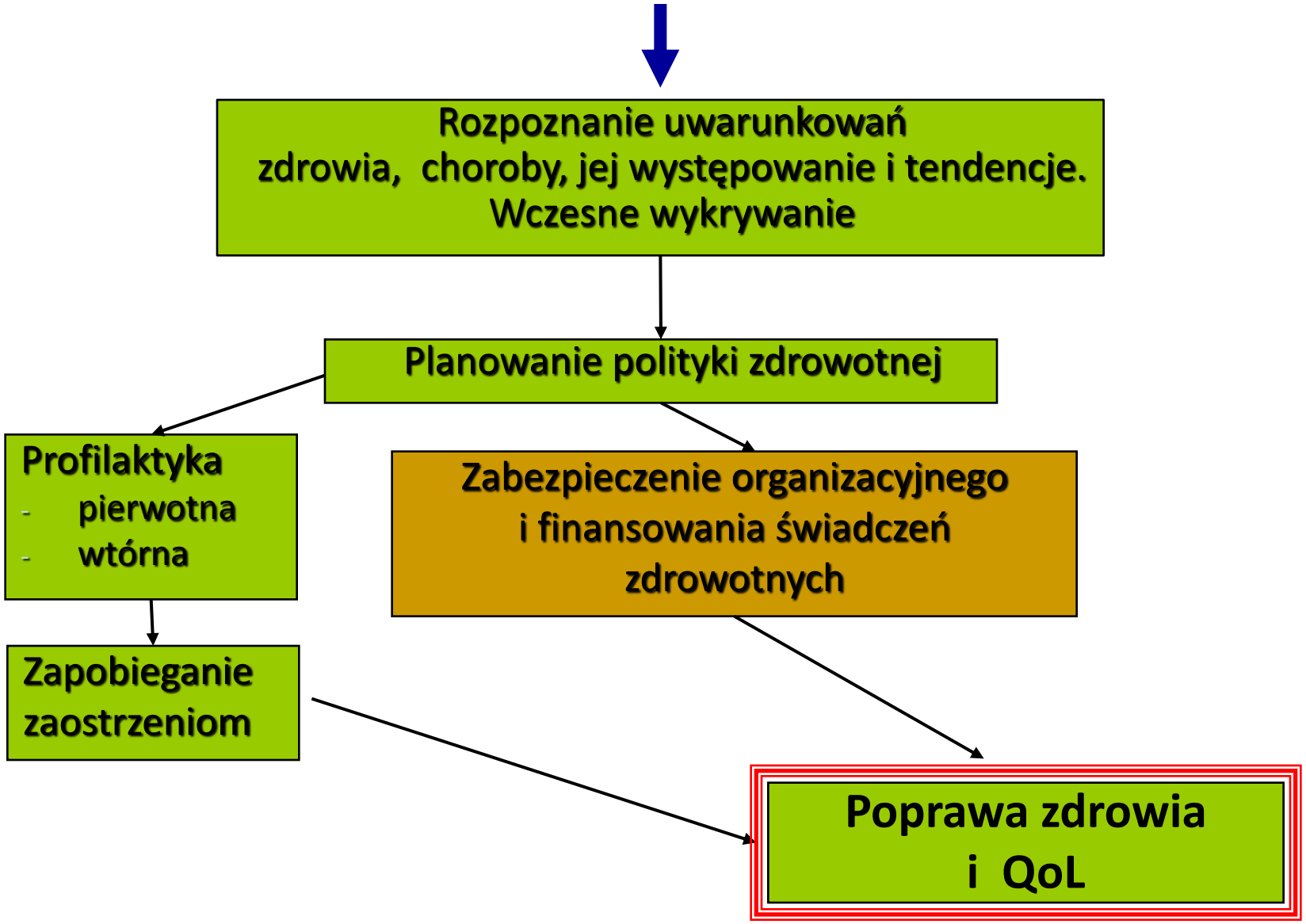

W obliczu narastających problemów wynikających z narastania:

- przewlekłych chorób niezakaźnych,
- starzejącego się społeczeństwa,
- dążenia do poprawy QoL
- oraz konieczności wydłużenia okresu produkcyjnego,

Jako zagrożeń demograficznych i ekonomicznych niezbędne jest podjęcie działań w zakresie:

- prewencji,
- innowacyjności,
- poprawy organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia,
- czyli profesjonalizacji.

To zadanie dla Zdrowia Publicznego.

Zdrowie Publiczne
– powiązania z innymi naukami

Zdrowie publiczne jako nauka interdyscyplinarna posługuje się narzędziami zawartymi m.in. w:

- demografii,
- prawie,
- ekonomi,
- organizacji i zarządzaniu,
- politologii,
- psychologii społecznej,
- socjologii.

Zajmuje się polityką zdrowotną. Często twierdzi się (w dużym uproszczeniu), że Zdrowie Publiczne jest łącznikiem pomiędzy w/w dziedzinami a medycyną.

Istotną, praktyczną rolę pełni
EPIDEMIOLOGIA i PROMOCJA.

Treści podstawowe

ZESTAWIENIE GODZINOWE KIERUNEK ZDROWIE PUBLICZNE		Wg. Standardów			Wg. AM		
Lp.	A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	Lic	Mgr	Lic + mgr	Lic	Mgr	Lic + mgr
		360	300	660	665	435	1100
1	Podstawy prawa	15	0	15	30	-	30
2	Prawo w ochronie zdrowia	0	60	60	-	60 + 15*	60 + 15
3	Mikroekonomia	0	0	0	60	-	60
4	Makroekonomia	0	0	0	60	-	60
5	Ekonomia	15	45	60	-	60	60
7	Podstawy socjologii	15	0	15	30	-	30
8	Socjologia zdrowia	0	30	30	-	45	45
9	Podstawy psychologii	45	0	45	45	-	45
10	Psychologia zdrowia	0	45	45	-	45	45
11	Metodologia badań	0	30	30	-	45	45
12	Podstawy ochrony środowiska	15	0	15	50	-	50
13	Ochrona środowiska	0	45	45	-	45	45
14	Podstawy biostatystyki	15	0	15	60	-	60
15	Biostatystyka	0	30	30	-	50 + 10*	50 + 10
16	Pedagogika	0	15	15	-	30	30
17	Podstawy demografii	30	0	30	30	-	30
18	Demografia	0	0	0	-	0 + 30*	0 + 30
19	Nauka o człowieku	60	0	60	120	-	120
20	Propedeutyka medycyny	150	0	150	180	-	180

Treści kierunkowe

ZESTAWIENIE GODZINOWE KIERUNEK ZDROWIE PUBLICZNE		Wg. Standardów			Wg. WUM		
Lp.	*C. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH*	Lic. 960	Mgr 630	Lic + Mgr 1590	Lic 725	Mgr 760	Lic+Mgr 1485
1	Propedeutyka zdrowia publicznego	-	-	-	60	-	60
2	Zdrowie publiczne w praktyce	-	-	-	-	90	90
3	Podstawy promocji zdrowia	-	-	-	60	-	60
4	Postępy promocji zdrowia	-	-	-	-	30 + 45*	30 + 45
5	Podstawy epidemiologii	-	-	-	120	-	120
6	**Epidemiologia**	-	-	-	-	100 + 15*	100 + 15
7	**Ekonomika zdrowia**	-	-	-	30	-	30
8	**Finansowanie w ochronie zdrowia**	-	-	-	-	80	80
9	Podstawy organizacji i zarządzania	-	-	-	60	-	60
10	**Organizacja i zarządzanie w ochronie zdrowia**	-	-	-	-	60	60
11	Podstawy nadzoru sanitarno-epidemiologicznego	-	-	-	90	-	90
12	**Nadzór sanitarno-epidemiologiczny**	-	-	-	-	60	60
13	Podstawy ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych	-	-	-	60	-	60
14	**Ubezpieczenia społeczne**	-	-	-	-	20	20
15	**Ubezpieczenia zdrowotne**				-	20	20

Treści kierunkowe

ZESTAWIENIE GODZINOWE KIERUNEK ZDROWIE PUBLICZNE		**Wg. Standardów**			**Wg. WUM**		
16	Podstawy polityki społecznej i zdrowotnej	**-**	-	**-**	**30**	**-**	**30**
17	**Polityka społeczna**				**-**	**30**	**30**
18	**Polityka zdrowotna**	**-**	**-**	**-**	**-**	**30**	**30**
19	Międzynarodowa problematyka zdrowia	**-**	**-**	**-**	**-**	**15**	**15**
20	Problemy zdrowia w skali międzynarodowej	**-**	**-**	**-**	**30**	**-**	**30**
21	Podstawy ratownictwa medycznego	**-**	**-**	**-**	**30**	**-**	**30**
22	Podstawy żywienia człowieka	**-**	**-**	**-**	**30**	**-**	**30**
23	Żywienie człowieka	**-**	**-**	**-**	**-**	**45**	**45**
24	Podstawy zdrowia środowiskowego	**-**	**-**	**-**	**60**	**-**	**60**
25	Zdrowie środowiskowe	**-**	**-**	**-**	**-**	**30**	**30**
26	Kwalifikowana pierwsza pomoc	**-**	**-**	**-**	**45**	**-**	**45**
27	Formy opieki zdrowotnej	**-**	**-**	**-**	**-**	**30**	**30**
28	Zasoby i systemy informacyjne w ochronie zdrowia	**-**	**-**	**-**	**20**	**30**	**50**
29	Marketing usług zdrowotnych	**-**	**-**	**-**	**-**	**30**	**30**

Obowiązkowa teoria w wymiarze godzinowym

dla mgr ZP:

720 z przedmiotów podstawowych

+

27 przedmiotów kierunkowych

Łącznie min. 4000 godzin

Specjalizacja ZP

- Dla lekarzy
- Dla diagnostów laboratoryjnych
- Dla farmaceutów
- Dla mgr lub mgr inż.: biologii, chemii, inżynierii środowiskowej, ochrony środowiska, psychologii, pedagogiki, pedagogiki specjalnej, socjologii, technologii żywności i żywienia człowieka

Brakuje np. dietetyka, rehabilitanta, itp.

ZESTAWIENIE WYMAGAŃ PROGRAMOWYCH W RAMACH STAŻU SPECJALIZACYJNEGO W CELU UZYSKANIA TYTUŁU SPECJALISTY ZDROWIA PUBLICZNEGO W ZALEŻNOŚCI OD POSIADANEGO TYTUŁU ZAWODOWEGO ORAZ PORÓWNANIE DO WYMOGÓW KSZTAŁCENIA MGR ZP

Tytuł zawodowy	Czas trwania	Kursy	staże
Lekarz	5 lat	400 godz.	16 tyg.
farmaceuta	3 lata	280 godz.	12 tyg.
nie lekarz (mgr chemii, itd.)	3 lata	280 godz.	12 tyg.
Diagnosta laboratoryjny	4 lata	280 godz.	12 tyg.
Magister zdrowia publicznego	4 lata	4000 godz.	12 tyg.

Ile mamy godzin kształcenia z zakresu ZP na wydziale lekarskim? 20 godz. wykłady i 10 seminariów.

KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

- …
- Posiada umiejętności umożliwiające włączanie się w realizację zadań profilaktyki i ochrony zdrowia instytucji: państwowych, samorządowych, społecznych i prywatnych - funkcjonujących w systemie ochrony zdrowia …; nadzoru sanitarno-epidemiologicznego; … organizowania i administrowania opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz podnoszenia stanu zdrowia społeczeństwa.
- Absolwent posiada kompetencje do pełnienia funkcji kierowniczych w: instytucjach realizujących zadania z zakresu zdrowia publicznego; publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej; instytucjach ubezpieczeń zdrowotnych; instytucjach rządowych i samorządu terytorialnego; organizacjach pozarządowych; nadzorze sanitarnym - Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz instytucjach działających na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.
- …;

KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent jest przygotowany do pracy w:

- instytucjach i jednostkach administracji rządowej wszystkich szczebli zajmujących się problematyką zdrowia i szeroko rozumianym zdrowiem publicznym; jednostkach: nadzoru sanitarnego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ochrony i kontroli środowiska oraz działających w Zintegrowanym Systemie Ratownictwa Medycznego; instytucjach ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych;
- podmiotach zajmujących się ochroną i promocją zdrowia oraz instytucjach badawczych zajmujących się problematyką zdrowia publicznego.
- Absolwent jest przygotowany do pełnienia roli eksperta, doradcy lub konsultanta w: jednostkach rządowych i samorządowych wszystkich szczebli, instytucjach pozarządowych oraz stowarzyszeniach i fundacjach.
- …

Efekty kształcenia przewidują, iż absolwenci ZP będą posiadać wiedzę, umiejętności i kompetencje:

- Profilaktyki i promocji zdrowia
- Zarządzania placówkami opieki zdrowotnej
- Planowania i realizacji polityki zdrowotnej
- ….

Dz.U.2001.142.1591 USTAWA z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
Rozdział 4
Akty prawa miejscowego stanowionego przez gminę

Art. 7. 1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i cieplną oraz gaz,
3a) (6) działalności w zakresie telekomunikacji,
4) lokalnego transportu zbiorowego,
5) **ochrony zdrowia,**
6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,(…)

Art. 40. 1. Na podstawie upoważnień ustawowych gminie przysługuje prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy.
2. Na podstawie niniejszej ustawy organy gminy mogą wydawać akty prawa miejscowego w zakresie:

1) wewnętrznego ustroju gminy oraz jednostek pomocniczych,
2) organizacji urzędów i instytucji gminnych,
3) zasad zarządu mieniem gminy,
4) zasad i trybu korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

3. W zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla **ochrony życia lub zdrowia** obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego.

Dz.U.2001.142.1590 USTAWA z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.
(…)
Art. 14. 1. Samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie:

1) edukacji publicznej, w tym szkolnictwa wyższego,
2) promocji i ochrony zdrowia,
3) [15] kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,

Dz.U.2001.142.1592 USTAWA z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Rozdział 2
Zakres działania i zadania powiatu
Art. 4. 1. Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

1) edukacji publicznej,
2) **promocji i ochrony zdrowia,**
3) pomocy społecznej,

Gminy ogółem 2479
Powiatów ogółem 380
Województwa ogółem 16
liczba szpitali to ok. 924
jednostki lecznictwa ambulatoryjnego – 2704
…

Sytuacja absolwentów ZP

ANKIETA WSRÓD ABSOLWENTÓW ZP WUM, 25 STYCZEŃ 2011

N = 62, 5 lat po ukończeniu studiów

Czy w chwili obecnej kształcisz się na innym kierunku studiów?
a) Tak : Mężczyźni: 7, Kobiety: 3 =10

Czy kształcąc się na kierunku zdrowie publiczne uczęszczałeś(aś) na inny kierunek studiów?
a) Tak: Mężczyźni: 11, Kobiety: 9 =20

Czy Pan(i) obecnie pracuje?

Mężczyźni:
Tak – 21
Nie – 3

Kobiety:
Tak- 34
Nie- 4

„nie” =7 (11%)

Czy jest Pan(i) zatrudniony(a) w zawodzie związanym z kierunkiem zdrowie publiczne?

Mężczyźni:
Tak- 10
Nie- 14

Kobiety:
Tak- 19
Nie- 19

„nie” =33 (52%)

Jeśli jest Pan(i) zatrudniona w zawodzie to pracuje Pan(i) jako:

a)Promotor zdrowia - Mężczyźni - 1 ; Kobiety - 1

b) Manager - Mężczyźni - 2; Kobiety - 3

c) Edukator- Mężczyźni - 1; Kobiety - 2

d) Epidemiolog- Mężczyźni - 0; Kobiety - 2

n=12 (19%)

e) Inny - Mężczyźni - 7; Kobiety - 12

Badanie pilotażowe absolwentów WUM (n=62) wskazują, iż

- prawie **50%** magistrów ZP nie jest zatrudnionych w swoim zawodzie,
- 1/5 ma wynagrodzenie nie przekraczające **1500 zł netto**,
- aż 69% poszukuje nowej pracy w wyniku braku satysfakcji zawodowej i
- tylko **11%** deklaruje taką satysfakcję zawodową.
- Generalnie średnia satysfakcji dla nowych KM jest niska i wynosi około 45%.
- **66%** Ab obserwuje brak zainteresowania ich wykształceniem wśród pracodawców związanych z SOZ.

Poprawa sytuacji na rynku pracy wymaga:

1. Kampanii informacyjnej połączonej z systemem budowania właściwej pozycji absolwenta ZP na rynku pracy

2. Odpowiednich regulacji prawnych

Liczba kandydatów na studia I i II stopnia, kierunek zdrowie publiczne, WUM w latach 2009–2013.

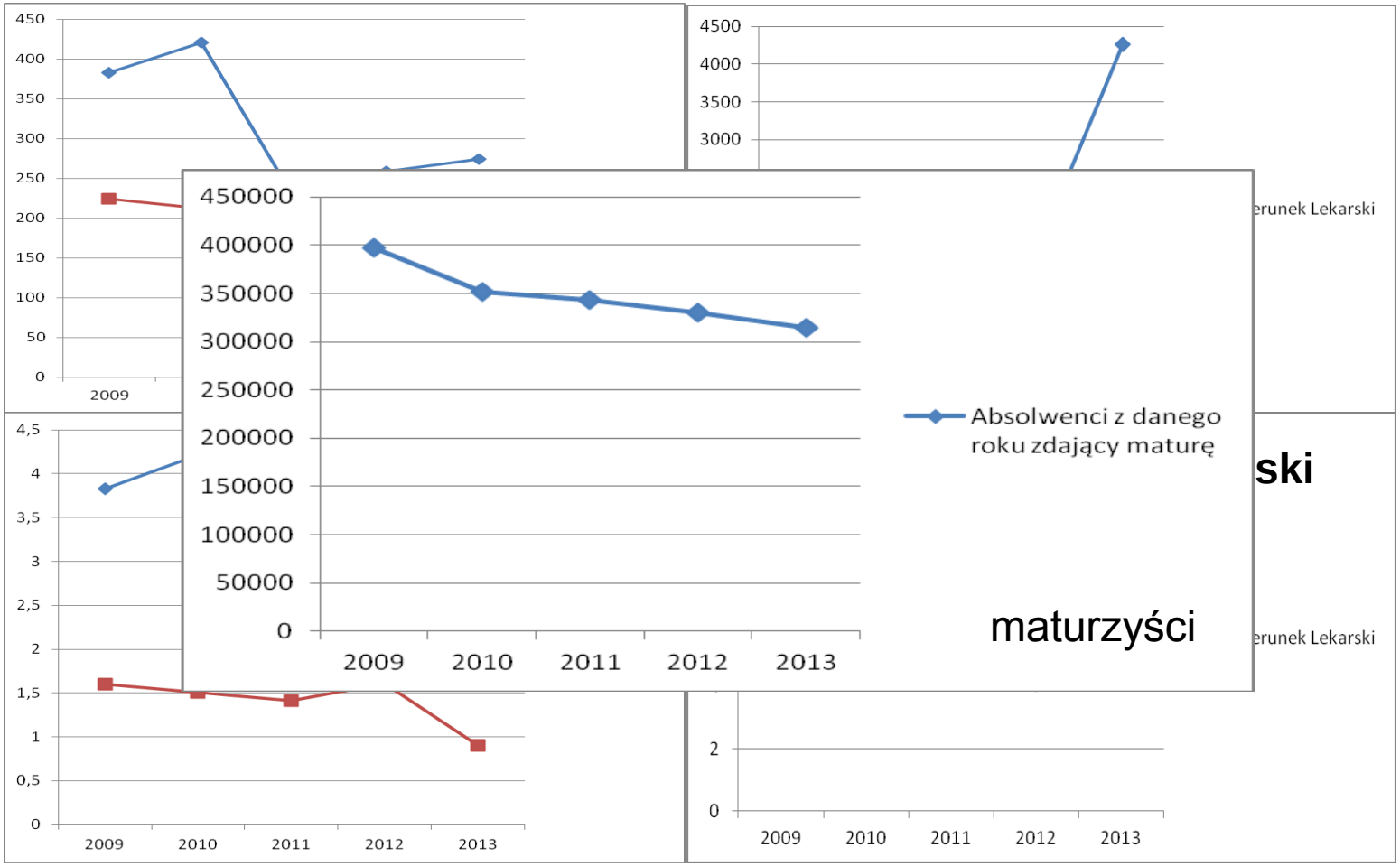

Liczba kandydatów na jedno miejsce na studia 1 i II stopnia, kierunek zdrowie publiczne, WUM w latach 2009–2013.

Cel pracy

Celem pracy jest ocena czynników wpływających na sytuację absolwenta kierunku zdrowie publiczne na rynku pracy.

Materiał

W badaniu wzięło udział 65 respondentów (w tym 50 kobiet i 15 mężczyzn), którzy ukończyli kierunek zdrowie publiczne z tytułem magistra na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w latach 2006–2012

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
Wydział Nauki o Zdrowiu
Kierunek studiów: Zdrowie Publiczne

Łukasz Samoliński
numer albumu: 52995

TYTUŁ PRACY:
Absolwent kierunku Zdrowie Publiczne
- sukces czy porażka na rynku pracy?

Praca magisterska wykonana pod kierunkiem
Dra n. hum. Filipa Raciborskiego

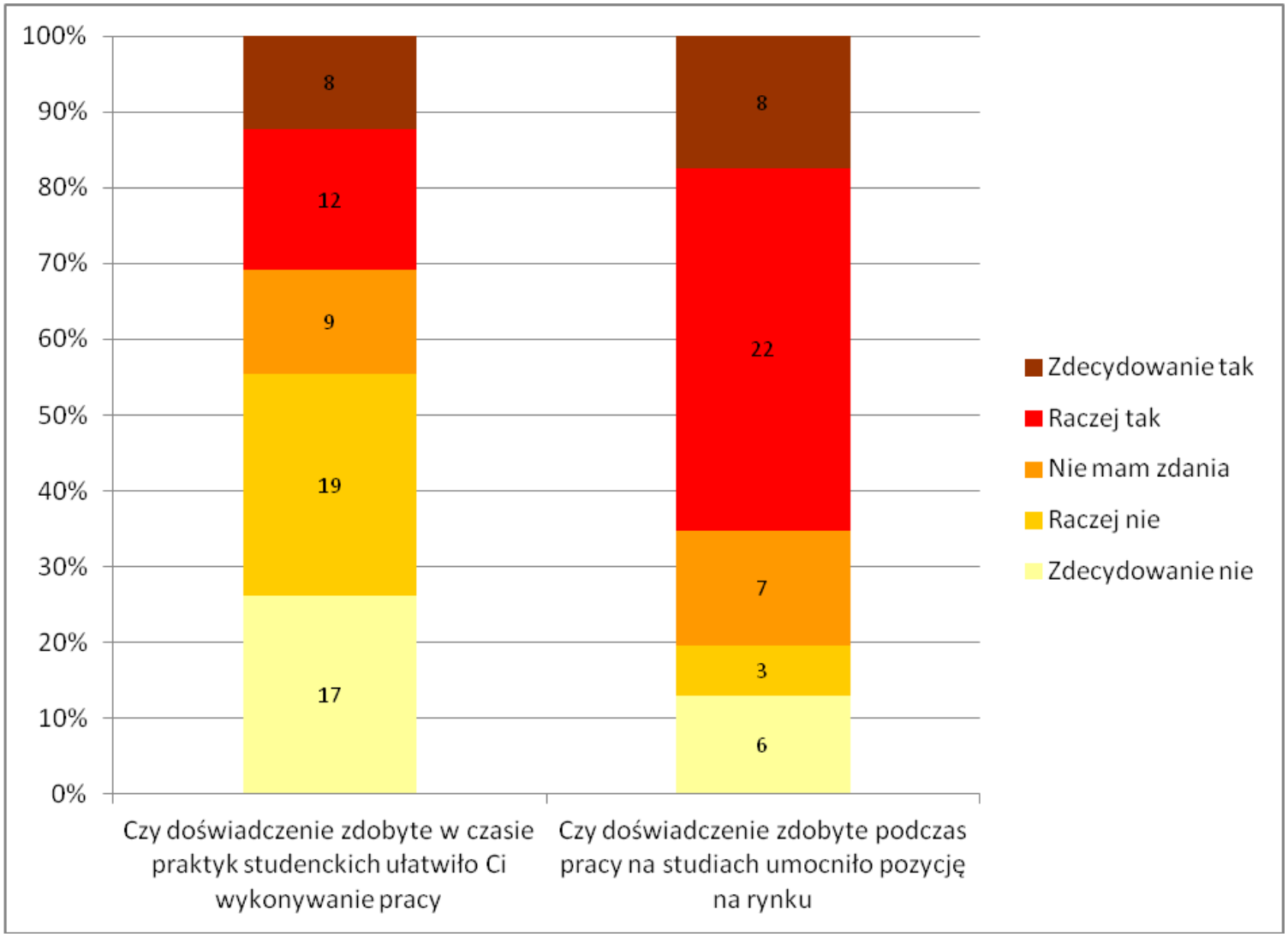
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
8
12
9
19
17
8
22
7
3
6
Czy doświadczenie zdobyte w czasie praktyk studenckich ułatwiło Ci wykonywanie pracy
Czy doświadczenie zdobyte podczas pracy na studiach umocniło pozycję na rynku
Zdecydowanie tak
Raczej tak
Nie mam zdania
Raczej nie
Zdecydowanie nie

Zmienna „Ocena trudności uzyskania zatrudnienia w obszarze zdrowia publicznego”.

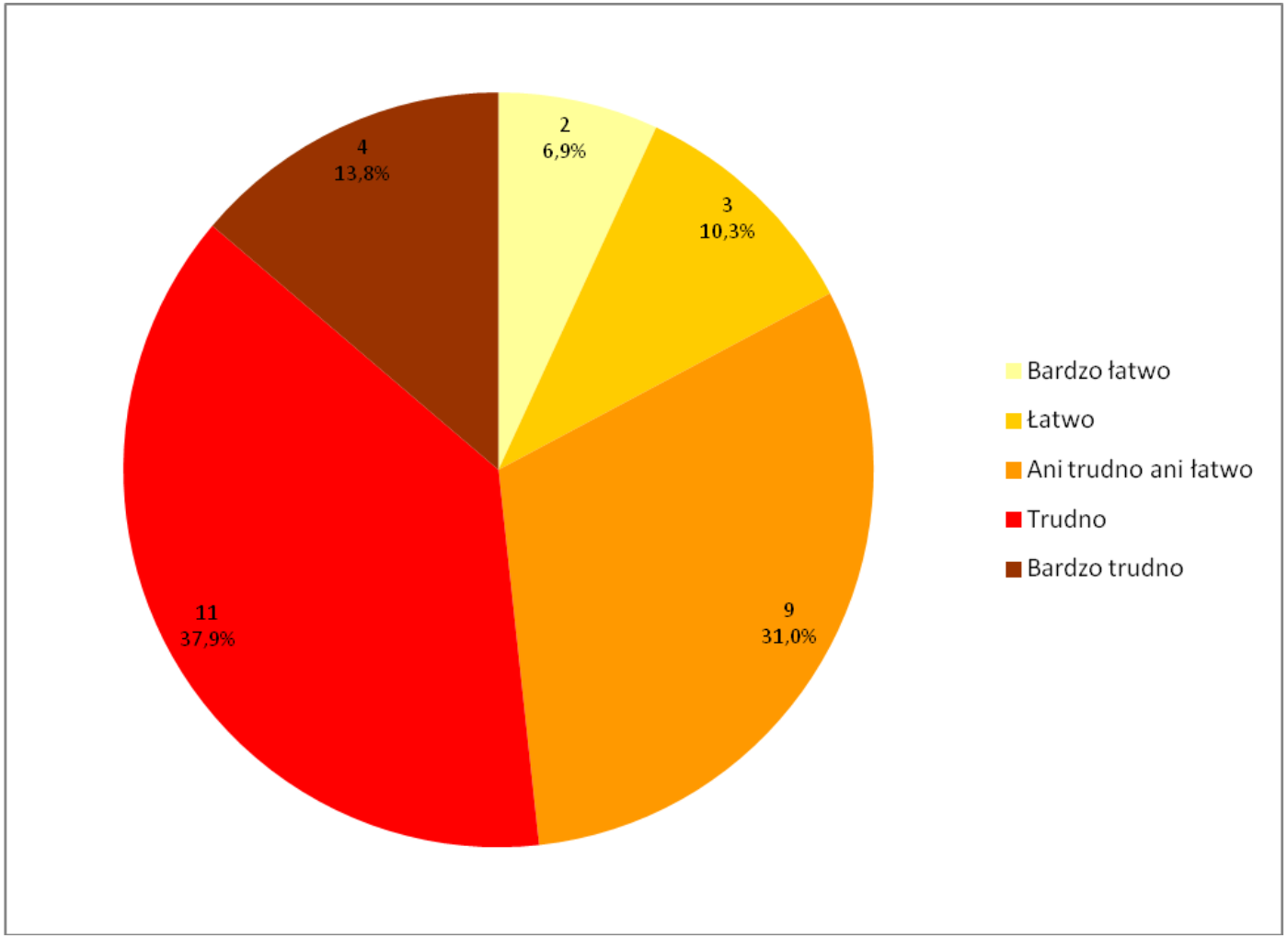

Zmienne „Czy wykonywana praca spełnia oczekiwania” i „Czy teraz wybrałby ten sam kierunek studiów".

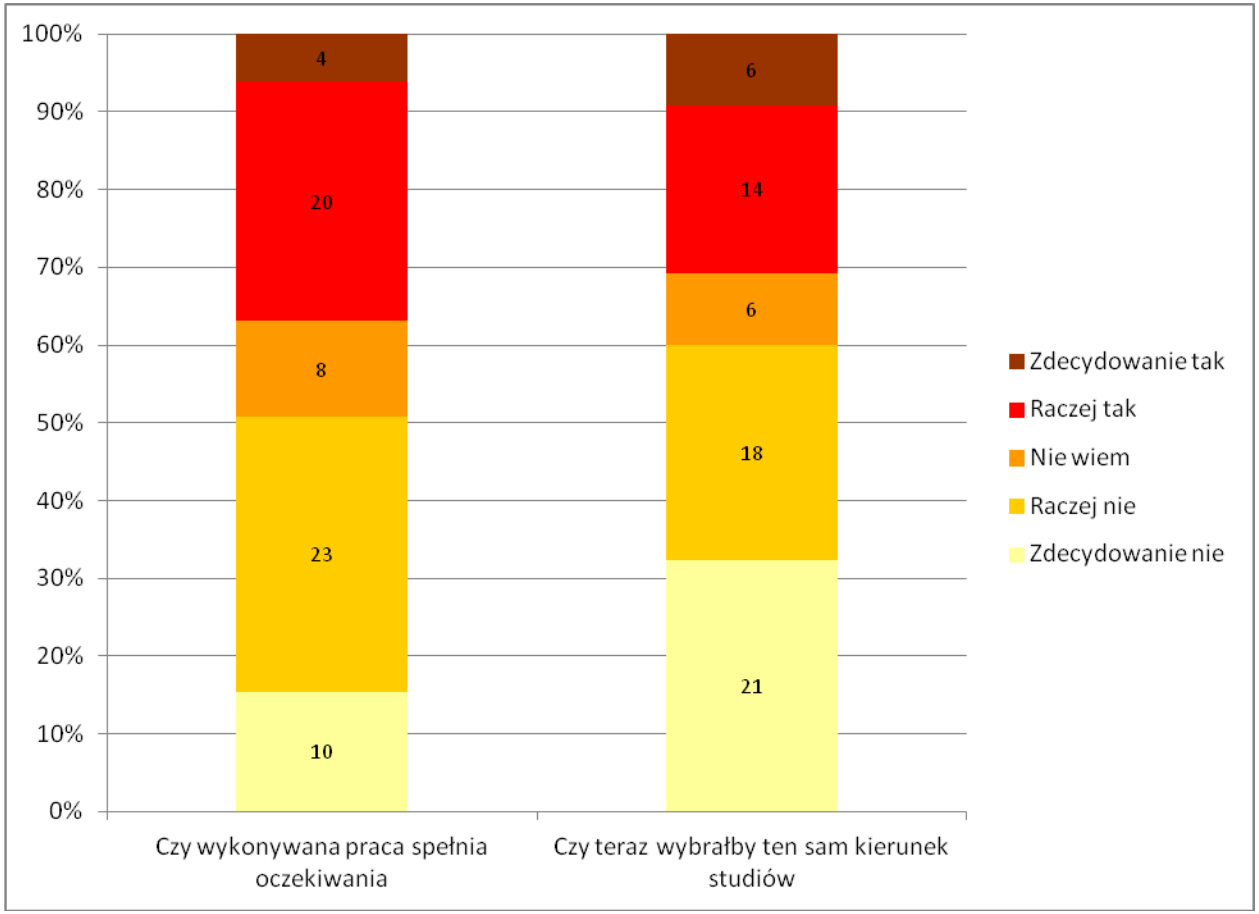

Zarobki

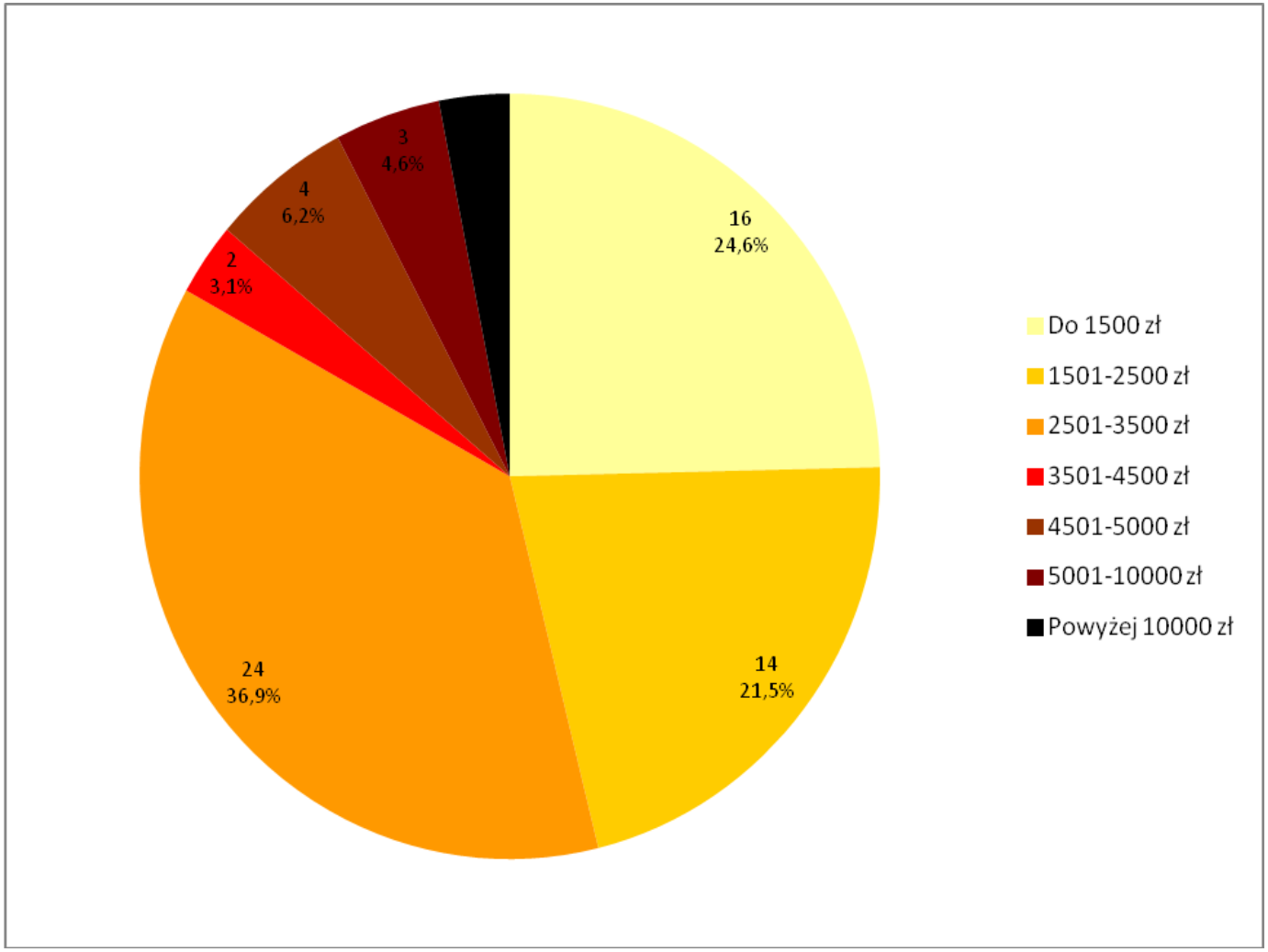
16
24,6%
14
21,5%
24
36,9%
2
3,1%
4
6,2%
3
4,6%
Do 1500 zł
1501-2500 zł
2501-3500 zł
3501-4500 zł
4501-5000 zł
5001-10000 zł
Powyżej 10000 zł

Zależność między zmiennymi „Czy pracuje «w zawodzie»” i „Czy w trakcie studiów odbył jakiś staż w instytucji związanej z ochroną zdrowia”. Liczbami zaznaczono liczebności.

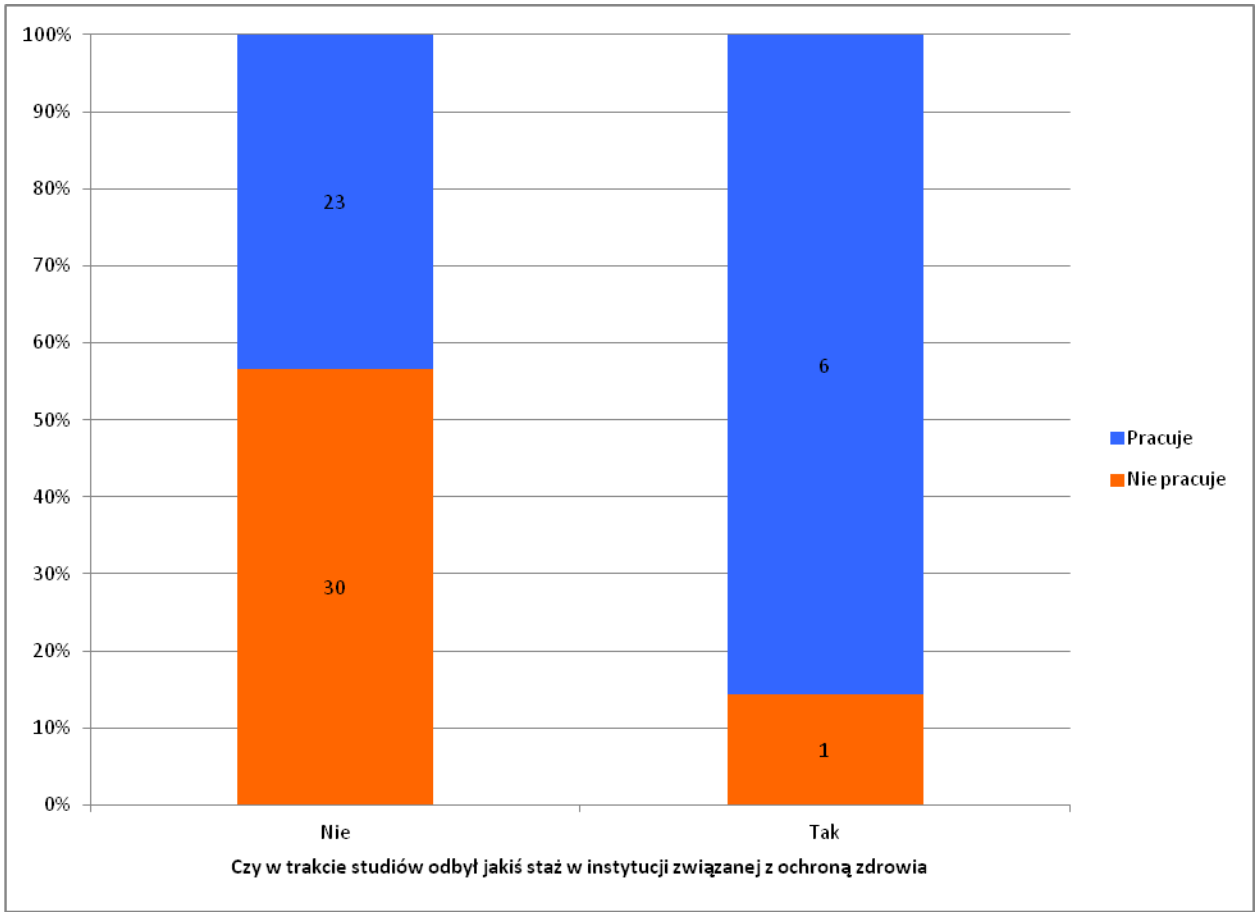

Zależność między zmiennymi „W jakim sektorze pracuje” i „Średnia ocen z egzaminów z całego toku studiów magisterskich”. Liczbami zaznaczono liczebności.

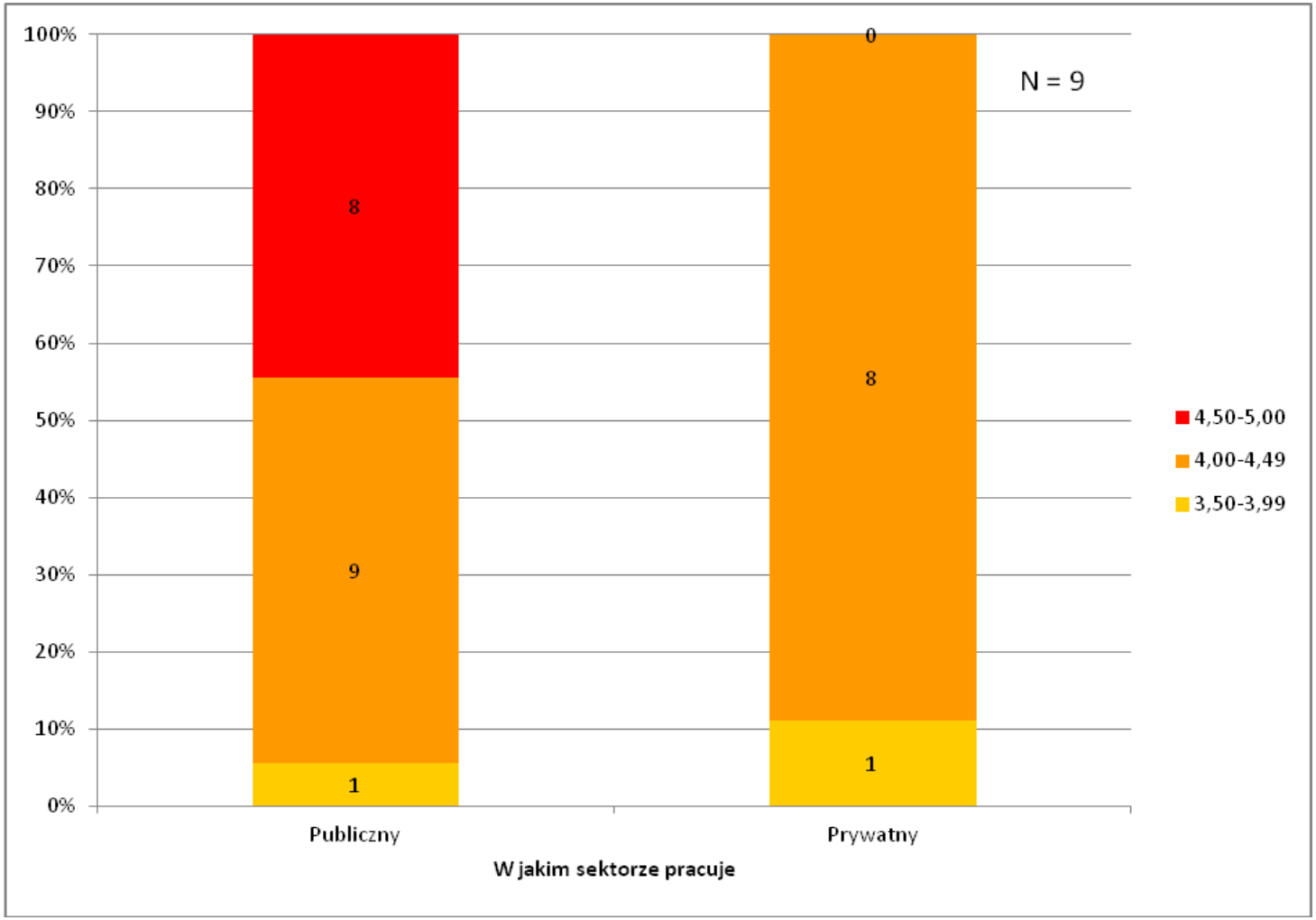

Zależność między zmiennymi „W jakim sektorze pracuje” i „Czy podczas studiów uczestniczył w dodatkowych aktywnościach”. Liczbami zaznaczono liczebności.

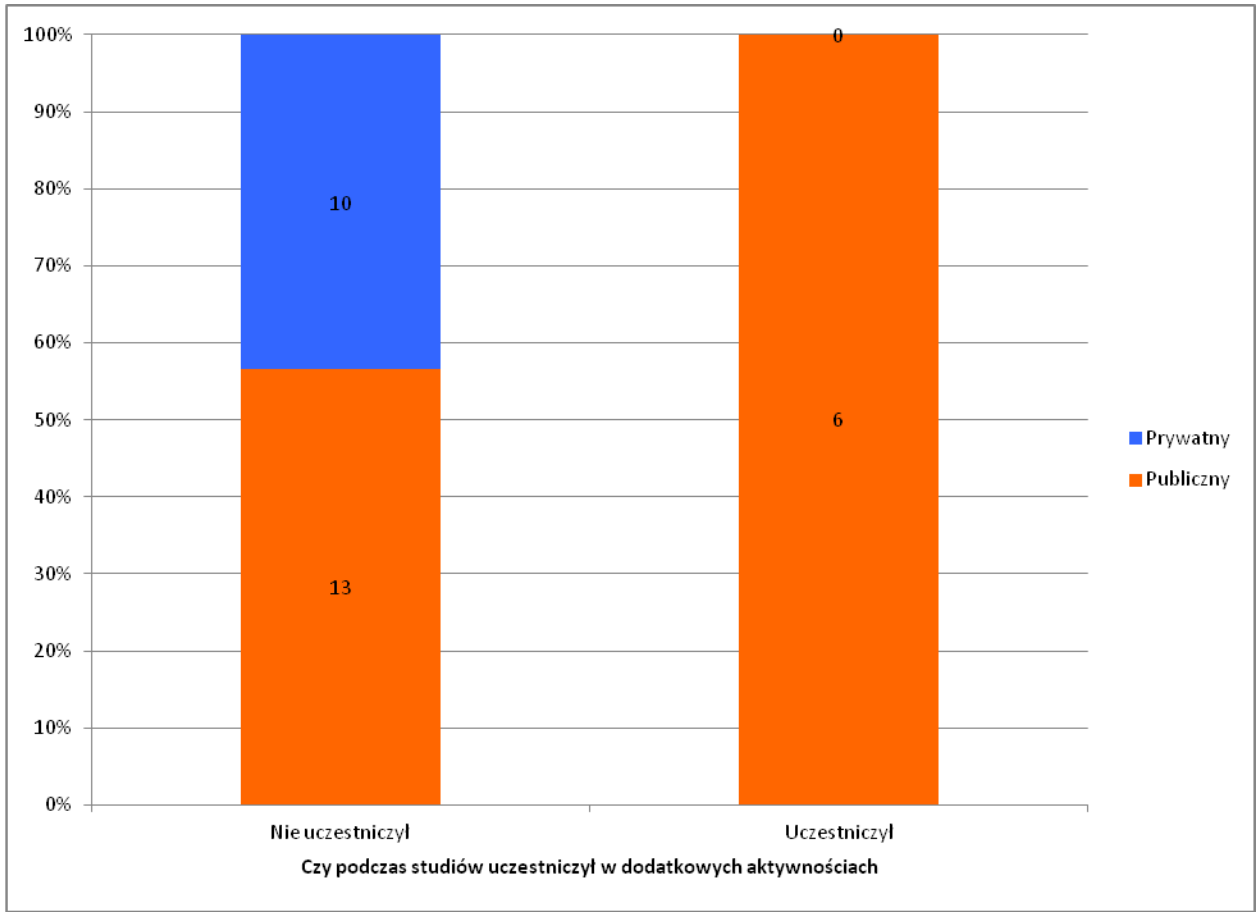

Podsumowanie

Znamy:

1. czynniki ryzyka
2. determinanty zdrowia

Mamy:

1. **kadry** (1000 absolwentów Zdrowia Publicznego kończy rok rocznie szkoły publiczne plus prawdopodobnie drugie tyle szkoły niepubliczne)
2. około 300 specjalistów zdrowia publicznego i rok rocznie następnych kilkudziesięciu uzyskuje specjalizację
3. ponad **2 mld złotych**, które rokrocznie samorządy wykorzystują na profilaktykę i promocję zdrowia
4. dodajmy środki z akcyzy i NFZ na profilaktykę oraz promocję

Nie mamy:

Zarządzania

1. ZP w administracji centralnej
2. w administracji terenowej
3. w samorządach

Odpowiednich regulacji prawnych

Bowiem brakuje nam systemu pozwalającego na :

1. penetrację zagadnień zdrowia do wszystkich urzędów centralnych
2. penetrację zagadnień do wszystkich szczebli administracji terenowej i samorządowej
3. grodzenie informacji o stanie zdrowia ludności , szczególnie na potrzeby lokalnej społeczności
4. koncentrację środków finansowych do realizacji wyznaczonych celów centralnej polityki i planowania strategii nadzoru nad zdrowiem publicznym
5. standaryzację programów do realizacji narodowego programu zdrowia
6. nowoczesne zarządzanie kampaniami informacyjnymi i promującymi zdrowie
7. wykorzystanie kadr dedykowanych Zdrowiu Publicznemu

Celem systemu Zdrowia Publicznego będzie:

- spozycjonowanie zdrowia publicznego we wszystkich politykach przez osoby, które winny odpowiadać za zdrowie publiczne na wszystkich szczeblach administracji centralnej, terenowej i w samorządach,
- w celu przenoszenia treści zadań strategicznych do odpowiednich aktów prawnych, programów, a także przenoszenia inicjatyw, opinii, projektów ze wszystkich obszarów naszego życia społeczno- gospodarczego do

Centrum Zarządzania Systemem Zdrowia Publicznego

CZY ABSOLWENCI KIERUNKU ZDROWIE PUBLICZNE SĄ W POLSCE POTRZEBNI?

Przyszłość legislacyjna

Ustawa o Zdrowiu Publicznym

to

KONSTYTUCJA ZDROWIA W POLSCE